

Ledarskap för Östergötland

Regionalpolitiskt
handlingsprogram för
Östgötamoderaterna
2019-2022

Moderaternas handlingsprogram inför mandatperioden 2019-2022 består av två delar. Ett hälso- och sjukvårdspolitiskt program och ett regionalpolitiskt program.

Tillsammans utgör de våra ambitioner för Östergötland och är ett komplement till det lokala handlingsprogrammet i kommunen där du bor och den nationella politik som vi vill föra genom riksdag och regering.

Innehållsförteckning

Inledning	6
Vår syn på ett samhälle som håller ihop	7
Vår syn på Östergötland	8
Ledarskap för Östergötland	8
Arbetsmarknad och utbildning	12
En trygghet att lita på	16
Företagande och näringsliv	20
Besöksnäring och kulturliv	24
Transporter och infrastruktur	28
Boende och byggande	32
Gröna näringar	36
Landsbygd och skärgård	40
Civilsamhället	44
Delaktighet och tillgänglighet	48
Ett miljömässigt hållbart Östergötland	52

Inledning

Berättelsen om Östergötland är den om alla oss som bor och verkar här. Moderaterna är det parti som har de bästa politiska förslagen för Östergötland, eftersom vi är det parti som gjort störst ansträngningar för att lära känna regionen och dess invånare. Vi har ägnat de senaste åren åt att möta och lyssna på östgötarna, för att lokalt, regionalt och nationellt kunna lägga fram en politik som möter de samhällsproblem som människor upplever.

Det vi har mött är kraften hos många som utmanar det bekväma och från början givna. Som Fredrik som har idén om att bygga världens bästa skola på riktigt, gårdsmejeriet som levererar till landets bästa restauranger eller orten som startade sin egen friskola när kommunpolitikerna kastade in handduken. Men vi har också mött de som nästan givit upp. Jordbrukaren som sliter i motvind och med utländska konkurrenter med lägre kostnader och sämre djuromsorg, barnmorskan som sliter hårt och har för lite inflytande över sin arbetsplats, den unga tjejen som tröttnat på trevande händer som tar för sig av hennes kropp.

Vi måste kunna ha två tankar i huvudet samtidigt. Östergötland är ett fantastiskt län med goda möjligheter, men vi är också ett län med stora problem. Vi har en framväxande otrygghet där många upplever att det inte längre finns ett ömsesidigt samhällskontrakt, där den som gör sin del också kan räkna med att andra gör sin. Skillnaderna i hälsa ökar, de som redan mår bra mår allt bättre och de som lever med sjukdom mår allt sämre. Integrationen har misslyckats under lång tid, med ökad segregation och social oro som följd.

Det finns problem i Östergötland som är allvarliga, men de är inte omöjliga. Vi backar inte från att tala klarspråk om problemen, men vi backar inte heller från vår övertygelse om att människor, politik och ledarskap gör skillnad. Därför redovisar vi i det här

programmet inte bara vilken politik vi vill föra, men också vår syn på det ledarskap som systematiskt ska lösa de nya problem och situationer som dyker upp under en mandatperiod.

Region Östergötland bär det utpekade ansvaret för arbetet med regional utveckling. Efter en mandatperiod med en tämligen passiv politik från en passiv majoritet vill Moderaterna nu höja ambitionsnivån. Ett engagerat ledarskap och samarbete med andra aktörer är avgörande för att Östergötland ska komma närmre att nå sin fulla potential.

Vår syn på ett samhälle som håller ihop

Moderaternas utgångspunkt för ett samhälle som håller ihop bygger på utbildning och ansträngning, arbete och företagande. Vår politik handlar därför om hur vi kan underlätta för både enskilda människor att utvecklas, men också skapa de förutsättningar som krävs för att göra det uppnåeligt. I skärningspunkten mellan dröm och ansträngning skapas nya idéer och företag, men framförallt så läggs grunden för fria och trygga invånare.

Vår politik handlar därför om att förbättra möjligheter för ungdomar att få en bra utbildning, om att förbättra pendlingsmöjligheterna så att människor har en större arbetsmarknad än den egna kommunen samt hur vi uppmuntrar och underlättar för företagare. Genom de tre pusselbitarna så kan fler människor förverkliga sina drömmar, samtidigt som vi också gemensamt och långsiktigt skapar resurser för välfärden.

Östgötamoderaterna kommer aldrig släppa ansvarstagandet för ekonomin eller räds förändring, men vi kommer inte heller att se på medan Östergötland glider isär eller hur värdefulla lokala resurser, företagare och matproducenter inte ges en chans ens när de levererar i världsklass.

Vår syn på Östergötland

Östergötland är en fantastisk plats att leva. Vi vet det eftersom vi bor här, men faktum är att andra också känner till det. I undersökningar om hur människor uppfattar Östergötland så är det många saker som lyfts fram. Spännande arbetsgivare, ett framgångsrikt universitet, goda boendemiljöer och närhet till naturen. Visst har även vi storstads- och glesbygdsproblem, men med det kommer också storstads- och glesbygdsomöjligheter.

I det medelstora, som Östergötland på så många sätt är, så finns både trygghet och möjligheter. Samtidigt handlar politiska visioner så ofta om hur Östergötland ska utvecklas mot, förhålla sig till eller bli en del av någon annan större stad eller region. Vi vill gärna se goda möjligheter att pendla till andra delar av landet och starkt utbyte över länsgränserna, men vårt fokus måste också handla mer om hur vi bygger en egen stark och konkurrenskraftig östgötsk region.

Östergötlands tretton kommuner är olika. Det är också en del av vår styrka. Här finns det lilla, det medelstora och det stora. I mångfalden av alternativ finns en mångfald av möjligheter. I vår region finns plats att bygga hus för sig själv, men också tätheten hos den som vill uppleva stadens vimmel. Här finns jordbruk och spetsteknologi. I Östergötland går det storslagna hand i hand med det vardagliga, det naturnära och det familjära. Särarten i länets alla delar och i länets alla kommuner, mångfalden av möjligheter, är en tillgång för oss. Den ska vi värna, utveckla och dra nytta av, samtidigt som vi ska komma samman som östgötar när kraftsamling behövs.

Ledarskap för Östergötland

Vår politiska plattform innehåller många konkreta förslag med den politik som vi vill driva. Samtidigt kan det aldrig vara heltäckande, utan speglar våra viktigaste prioriteringar. I en förtroende-

valds vardag spelar därför värderingar och syn på ledarskap roll eftersom det säger mycket om hur man möter andra frågor eller nya problem som dyker upp. Vi berättar därför hur vi ser på vårt ledarskap för Östergötland, både gentemot dig som väljare och för att sätta en hög nivå för oss själva.

Vårt förhållningssätt till politik grundar sig i en stor frihet för människan att fatta egna beslut. Politiken och välfärden ska finnas som stöd när den behövs, men också kliva ur vägen när man klarar sig själv. Vi tror på marknadsekonomi, tillväxt och samarbete. Därför bekämpar vi också förslag som lägger krokben för människor, ex. genom den farliga häxbrygd som det innebär för landsbygden när socialdemokraternas iver att beskatta arbete kombineras med miljöpartiets iver att beskatta transporter.

För oss betyder ett ledarskap för Östergötland:

- Vi tar tag i problem på riktigt, vi tillsätter inte en mängd tillfälliga projekt som lappar, lagar och inte sällan skapar nya problem. Vi värnar kärnverksamheterna. Skolan, sjukvården, omsorgen. Vi värnar det som lägger grunden för vår konkurrenskraft i form av fungerande infrastruktur.
- Vi experimenterar inte. Beslut och förändringar ska baseras på vetenskap eller beprövad erfarenhet. Östergötland ska präglas av kontinuitet, stabilitet och förutsägbarhet. Politiska beslut och verksamheter ska utvärderas och resultaten öppet redovisas. Vi ska vara stolta över våra framgångar, men också ärliga med våra misslyckanden och vad vi har lärt oss av dem.
- Östergötlands framgångar ska komma hela länet till del. Östgötarna ska kunna förvänta sig en likvärdighet över länet, även om det inte betyder att vi behöver lösa uppgiften på samma sätt överallt. Det finns en styrka i att ibland göra olika, för att sedan lära sig av den bästa.
- För oss är fri företagsamhet en del av vår grundläggande samhällssyn och ett sätt att gemensamt driva utveckling och lösa samhällsutmaningar. Vi välkomnar fler att investera i Östergötland och i våra verksamheter.
- Det ska finnas tydliga spelregler för hur vi hanterar skattemedel, hur vi agerar i upphandlingar, hur marktilldelningar görs och hur vi bekämpar korruption. Som förtroendevald har man makten till låns och förtroende ska förtjänas varje dag.

- Östgötamoderaterna kommer vara drivande för att öka samarbetet med kommuner och län runt om Östergötland. Goda relationer och kommunikationer är viktigt i östgötarnas vardag, liksom vi gemensamt behöver lösa östgötarnas behov av sjukvård tillsammans med andra regioner och aktörer. Vi är däremot inte drivande i bildandet av större regioner, eftersom vi prioriterar resultat före energikrävande organisationsförändringar.
- Alliansen är utgångspunkten för hur Moderaterna vill samarbeta och bygga koalitioner. I enskilda strategiska frågor söker vi blocköverskridande överenskommelser för att möjliggöra långsiktiga förutsättningar för invånare, företagare och medarbetare. När vi inte är överens så bemöter vi våra motståndares bästa argument. Vi tar ett ansvar för att göra det politiska samtalet bättre.

Arbetsmarknad och utbildning

Ett starkt Sverige börjar med jobben, när fler arbetar läggs grunden för en trygg gemensam välfärd. Därför ska arbetslinjen utvecklas – inte avvecklas. Utanförskapet måste pressas tillbaka och vägen in i samhället går via jobben. Att bryta utanförskapet och se till att fler jobb skapas är avgörande för att Sverige ska fungera för alla, kunna växa och fortsätta vara starkt framöver. Vi vill stoppa utvecklingen mot en alltmer tudelad arbetsmarknad där unga utan utbildning och utrikes födda har svårt att få ett första jobb.

Sverige ska präglas av företagsamhet, likvärdiga förutsättningar och social rörlighet där varje generation får en chans att forma sitt eget liv, inte bara följa i sina föräldrars fotspår. Utbildning är vägen in i det svenska samhället. Det ska inte spela någon roll varifrån du kommer eller vem du är, alla har rätt till en bra utbildning. Kunskap kräver ansträngning, vi står upp för rätten att själv få välja skola men det är lika självklart att alla skolor ska vara bra skolor.

För oss är inslag av entreprenöriellt lärande ett viktigt inslag i skolan. Ett exempel på det är möjligheten att kunna starta UF-företag, där elever ges möjlighet att pröva att driva företag och inspireras till att starta företag i framtiden.

Linköpings universitet är en av de viktigaste faktorerna för östgötsk framgång och innovation. Varje år söker sig tusentals nya studenter till vår region för att få sin utbildning. På vägen startar de företag eller finner arbetsgivare, nätverk och kärleken i vår region. Ett starkt samarbete med universitetet och goda förutsättningar för innovationssystemet är avgörande för fortsatt framgång.

Det är viktigt att ha god koll på förändringar på arbetsmarknaden, för att ha koll på vilka branscher som utvecklas och vilka yrken det just nu och i framtiden kommer att finnas en efterfrågan på. En dialog mellan det offentliga och näringsliv är viktig – så att företag har möjlighet till att anställa personal som har den kompetens som de efterfrågar.

Nödvändigheten i en bättre vuxenutbildning kommer framöver öka utifrån två drivkrafter. Den ena handlar om arbetsmarknadens förändringar, där den riktiga tryggheten för många kommer handla om att kunna vidareutbilda sig senare i livet. Den andra delen är driven av behovet av att få nyanlända in i arbete.

Yrkehögskolan är en snabb väg för många att komma i arbete, och en viktig väg för arbetsgivare att hitta medarbetare som har ett kvalificerat yrkeskunnande. Det regionala samarbetet kring vuxnas utbildning behöver förstärkas.

Vi vill arbeta för:

- Förbättrad vägledning och matchning mellan utbildning och arbetsmarknad, så att elever kan göra kloka val för framtiden.
- Förbereda utbildningssystemet för att i framtiden kunna underlätta omställning och studier senare i livet, eller som del av kompetensutveckling vid sidan om arbetet.
- Inslag av entreprenöriellt lärande i skolan, ex. genom möjligheten att starta UF-företag under gymnasietiden.
- Utveckling och ökat samarbete regionalt och med näringslivet om vuxenutbildning och yrkeshögskolan. Underlätta valideringsprocesser för att konvertera utländsk kompetens till behov som finns på svensk arbetsmarknad.
- Garantera elever tillgång till bra utbildning genom möjligheten att välja skola, i och utanför den egna kommungränsen.

En trygghet att lita på

Få känslor är så destruktiva för ett samhälle som känslan av otrygghet. Rädsla tränger lätt undan allt annat i livet. Tyvärr är också känslan av otrygghet på frammarsch i Sverige. Allt fler upplever att det ömsesidiga samhällskontraktet är brutet, att det saknas förutsägbarhet i hur rättsväsendet agerar och att brottsliga handlingar allt för sällan leder till konsekvenser.

Det finns många offer för en sådan här utveckling. Känslan av otrygghet slår mot ung som gammal, kvinna som man. Vid sidan om de personliga kostnaderna för otrygghet så finns också en kostnad för samhället. När vi oroas över saker som vår personliga trygghet så minskar energin för kreativitet och företagsamhet. Många företagare vittnar i dag om hur brottslighet påverkar deras företag och tryggheten för anställda negativt. En ökad brottslighet leder alltså till dämpad tillväxt och utveckling.

Moderaterna tar människors otrygghet och kampen mot brottsligheten på allvar. De flesta frågor som rör tryggheten, som rättsväsendet och stadsmiljöer, är frågor som hör hemma någon annanstans än på regional nivå. Vi ser däremot att det är viktigt att regionens politiska ledning är en tydlig röst mot staten när det gäller östgötarnas trygghet och säkerhet, men också som samordnare mellan kommunerna för att sprida goda exempel.

Nationellt har vi lagt ett antal förslag kring en stärkt polisorganisation med fler poliser och fler civilanställda. Rättsväsendet är statens viktigaste uppgift och här får inte politiken abdikera. Att bygga upp en närvaro i vardagen är avgörande för att klara tryggheten, inte minst genom synliga poliser. Tyvärr är det också oundvikligt att vi som kommun också behöver arbeta mer med väktare och trygghetskameror för att öka tryggheten och för att fler brott ska leda till åtgärd.

Om man vill ta kampen mot utanförskap på allvar så måste man också ta brottslighet och otrygghet på allvar. Vi kommer aldrig ursäkta den som begår brott, samtidigt kan inte brottslighet

bekämpas långsiktigt utan att man också bekämpar grunden för brottslighet. Den som ingår i en samhällsgemenskap, den som försörjer sig själv genom arbete och har möjlighet att utveckla sina talanger finner inte laglösheten attraktiv. Därför är det viktigt att arbetslinjen utvecklas, inte avvecklas.

Vi vill arbeta för:

- Kraftigt förstärka rättsväsendet och ge kommunerna ökade befogenheter att använda trygghetskameror och väktare för att öka tryggheten.
- Samordna och sprida goda erfarenheter mellan kommunerna kring hur stadsplanering kan användas för att öka tryggheten.
- Genom uppföljning av leverantörer och utförare, och i samarbete med kommuner och andra myndigheter, bidra till att göra livet svårt för organiserad brottslighet och för de kriminella som bär upp den.

Företagande och näringsliv

Moderaterna är Sveriges mest företagervänliga parti. Den som satsar på sin idé, inte sällan genom stort eget risktagande, ska ha det lätt att verka i Östergötland. Oavsett om det handlar om ett café, ett teknikföretag, ett lantbruk eller inom handeln. Det är genom fler företagare och växande företag som fler jobb växer fram. Fri företagsamhet utgör grunden i vår samhällssyn och för hur vi ser att vi gemensamt löser samhällsutmaningar. Hos oss är därför inte företagsklimatet en fråga för några enstaka, utan en angelägenhet för alla.

Vi vill fortsatt bygga på de styrkeområden som finns i regionen och på de innovativa arenor som visat sig så framgångsrika, ex. AI, visualisering, avancerade material och logistik. För att kunna ta ytterligare kliv framåt, inte minst när det gäller större nationella och internationella program, krävs en stark infrastruktur för innovation i regionen, inte minst genom Science Park Mjärdevi och Norrköping Science Park. Ett större inslag av basfinansiering från nationell och regional nivå är nödvändig.

Region Östergötland borde ha en viktig roll som "växthus" för innovationer. Moderaterna vill att hälso- och sjukvårdens snabba utveckling också leder till ökat företagande inom digitalisering, life science och välfärdstjänster. Ett område att utveckla är innovationsupphandling, där företag har stor frihet att lösa uppgiften genom ny och ibland experimentell teknik.

Tillgång till finansiering är ett problem för många Startups och Scaleups, nystartande och snabbt växande företag. En modell för att underlätta tillgången till kapital, med förebild från Jönköpings län, borde undersökas. Regionen ska inte investera i enskilda entreprenörer, men kan genom innovationsmiljöerna bidra till en struktur där entreprenörer och riskvilligt kapital kan mötas.

Östergötlands näringsliv har en stark internationell prägel, med många medarbetare eller forskare som under en tid arbetar i Sverige. Som land behöver vi förbättra möjligheten till arbetskraftsinvandring för att kunna hitta spetskompetens till våra företag.

Därför vill vi:

- Att regionen ska arbeta med att underlätta etableringar av företag i Östergötland.
- Stärka innovationssystemet genom långsiktigt goda villkor för våra viktigaste miljöer i form av Mjärdevi Science Park och Norrköping Science Park. Se över modeller för att underlätta matchning mellan entreprenörer och riskvilligt kapital.
- Bidra till framväxten av nischade innovativa arenor kopplat till strategin för smart specialisering och regionens styrkeområden.
- Arbeta med upphandlingar för att göra det lättare för små och medelstora företag att lägga anbud och leverera varor och tjänster till regionen.
- Fortsätta utbyggnaden av bredbandsinfrastruktur i länet.

Besöksnäring och kulturliv

Besöksnäringen växer starkt, inte minst drivet av ett ökat intresse för friluftsliv, god mat, närproducerade råvaror och upplevelser i olika former. Här skapas många arbetstillfällen samtidigt som vi också får möjlighet att visa upp Östergötlands bästa sidor, både för oss själva och för hitresta turister. Att ytterligare involvera våra många lokala matproducenter, och tillåta gårdsförsäljning också av öl och vin, skulle lyfta besöksnäringen ytterligare.

Att vi utvecklar besöksmålen är viktigt. Etableringen av Lalandia i Motala och Göta kanals nya besökscentrum vid Bergs slussar är viktiga tillskott i regionen. Helheten av besöksmål, från Kolmårdens djurpark i öster till Omberg i väster, skapar fler tillfällen att uppleva Östergötland.

Vi vill se ett levande kulturliv i hela Östergötland. Tillgången till kultur, och möjligheten att utveckla sina egna uttryckssätt, är viktig oavsett ålder eller bakgrund. Den har ett stort egenvärde och bidrar till människans förståelse, sammanhang, bildning och utveckling.

Ordet kultur betyder att 'odla'. Vi har ett rikt kulturellt arv att vara stolta över och har möjlighet att utveckla detta i gott samarbete med besöksnäringen, regionens kulturaktörer och kommunerna. Det finns gott om lokala exempel som förtjänar en större publik, varför det är viktigt att sprida kunskap och marknadsföring om det utbud som finns i länets alla delar.

För Moderaterna är det viktigt att vi agerar ansvarsfullt med skattebetalarnas pengar. Vi är inte främmande för satsningar på kultur eller turism, men det ska också vägas mot andra angelägna områden. Vid sidan om våra större institutioner så vill vi prioritera att långsiktigt stödja breddverksamheter som når många, framförallt barn och ungdomar, snarare än smala verksamheter för fåtalet. Vi motsätter oss grandiosa satsningar som handlar om att 'sätta regionen på kartan', eftersom de så ofta dränerar breddverksamheten på resurser.

Vi vill arbeta för:

- Att vidareutveckla samt tillgängliggöra det kulturarv och utbud som finns i Östergötland, ex. genom digitalisering.
- Att prioritera att långsiktigt stödja breddverksamheter som når många, framförallt barn och ungdomar.
- Att underlätta utveckling och etablering av besöksmål i regionen.
- Att lokala matproducenter involveras mer i besöksnäringen.
- Att tillåta gårdsförsäljning av öl och vin.

Transporter och infrastruktur

För att stärka regionens konkurrenskraft måste ett antal satsningar på infrastruktur genomföras för att förbättra transporterna inom länet och nationellt, exempelvis förbifart Söderköping (E22) och byggnation av Ostlänken som en första etapp av ett nationellt höghastighetsnät för tåg. Goda flygförbindelser från regionen till internationella flygplatser är viktigt för såväl näringsliv som turistande invånare.

Kollektivtrafikens huvudsakliga uppgift är att erbjuda goda pendlingsmöjligheter till och från arbete och studier. Utmaningen under kommande år är att kombinera behovet av att lägga ökade resurser i de stråk som har stort resande eller resandepotential, samtidigt som en basservice behöver kunna erbjudas över hela länet. Vi eftersträvar därför en ökad samordning av kollektivtrafik, färdtjänst, sjukresor och skolresor för att kunna erbjuda en kollektivtrafik till fler på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt.

Det måste vara enkelt och begripligt att resa med kollektivtrafiken, även i en större geografisk region än bara Östergötland. Betalningssystemen måste vara lätta att förstå och använda. För att utveckla kollektivtrafiken behövs fler omstigningspunkter där du kan göra byten från en linje till en annan. Resor måste upplevas som attraktiva och bekväma genom god komfort och bra körsätt.

Vi stödjer utvecklingen av ett sammanhållet regionalt tågssystem i Stockholm-Mälardalen, där Östergötland är en part. När Ostlänken byggs och kapaciteten på stambanan frigjorts ser vi möjlighet att utöka de regionala pendlingsmöjligheterna, ex. till Hallsberg via Motala.

Vi vill arbeta för:

- En förstärkt infrastruktur i hela Östergötland, inte minst för att underlätta pendling för arbete och studier samt för klimatsmarta godstransporter.
- Att Ostlänken ska förverkligas snarast, men också för att den ska förlängas med ett helt höghastighetsnät för tåg i Sverige.
- Ökade nationella anslag till väg- och järnvägsunderhåll.
- Att underlätta för resenärer att köpa biljett i kollektivtrafiken, både inom Östergötland och genom nationella samarbeten.
- Ökad samordning inom kollektivtrafik, särskild kollektivtrafik, sjukresor och skolresor för att erbjuda en bättre kollektivtrafik utan kraftigt ökade kostnader.

Boende och byggande

Vi stärker möjligheten till byggande och boende i hela Östergötland. Vi gör det genom att lägga förslag som minskar krångel, som begränsar strandskyddet och som har en positiv inställning till landsbygdens och de mindre tätorternas utveckling.

Trots ett omfattande bostadsbyggande under de senaste åren så är det fortfarande bostadsbrist. Det är dessutom många som inte har råd att köpa eller hyra en nybyggd bostad i dag. Vi vill sänka kraven vid nybyggnation så att enklare bostäder också kan byggas och så att fler kan ta första steget till ett eget boende eller till en studentbostad.

Många bostadsprojekt blir fördyrande på grund av arkeologiska utgrävningar. Det finns ett samhällligt intresse av att kartlägga vår historia. Staten borde därför vara med och ta ett ekonomiskt ansvar för kostnaderna vid utgrävningar.

Det är inte ovanligt att byggprojekt blir försenade genom överklaganden i olika faser av byggprocessen som detaljplan och bygglov. För att snabba upp byggandet bör det införas en avgift vid överklaganden.

Vi vill arbeta för:

- En blocköverskridande nationell överenskommelse kring en långsiktigt hållbar bostadspolitik.
- Att kraven vid ny- och ombyggnation ska sänkas så att man kan producera enklare bostäder som ändå har en god standard och som ger en bra livsmiljö.
- Att förenkla byggande både inom och utanför detaljplanelagt område.
- Att bygglovsprocessen ska förenklas utanför detaljplanelagt område – det måste göras enklare att bygga strandnära på landsbygden.
- Att vatten- och avloppsfrågor ska uppmärksammas med sikte på att erhålla bästa möjliga kostnadseffektiva, miljömässiga och tekniskt långsiktigt hållbara lösningar.
- Att staten ska ta ett kostnadsmässigt ansvar för arkeologiska utgrävningar.
- Att införa en avgift vid överklagande i byggprocesser.

Gröna näringar

Sverige har höga krav när det gäller djurhållning och livsmedelsproduktion. Det tycker vi är bra, men lika självklart som vi vill att svensk matproduktion är säker lika självklart ska det vara att vi ställer samma krav vid upphandling av livsmedel till kommuner och regioner. Vi vill också att tillsynen av jordbruks- och livsmedelsverksamhet tillförs kompetens kring småskalig produktion.

Det ska vara enklare för lantbrukare att själv sälja sina produkter på gården, oavsett om det handlar om ostkaka, grönsaker, kött, vin eller öl.

En hörnsten i de gröna näringarna är äganderätten. Den som äger sin mark, och är beroende av dess utkomst, kommer också ta väl hand om den. Vi vill bidra till att stärka äganderätten, vilket inte minst är angeläget när det gäller skogen. Vi tror på frihet under ansvar.

Vi vill arbeta för:

- Att ha ett långsiktigt och nära engagemang för de gröna näringarna och framväxten av Vreta kluster som en motor i branschens utveckling.
- Att utveckla Vreta Utbildningscentrum som har flera viktiga utbildningar för bland annat de gröna näringarna.
- Arbeta för en modell av tillsyn som har särskild kompetens kring småskaligt jordbruk och livsmedelsproduktion.
- Att lika självklart som att vi ställer höga krav på svensk matproduktion, lika självklart är det att kommun och region ska köpa in mat som produceras enligt svenska lagar.
- Att försvara och stärka äganderätten, inte minst är det angeläget när det kommer till skogsnäringen.
- Att beslut om skydds jakt på varg ska kunna fattas mer lokalt och allmän jakttid på storskarven införs. Vargen orsakar mycket skada för lantbrukare, men också rädsla hos många boende på landsbygden och i mindre orter. Skarvens framfart rubbar hela ekosystem och skadar naturen på ett sätt som drabbar många, inte minst våra fiskare.
- Att tillåta gårdsförsäljning av öl och vin.

Landsbygd och skärgård

Östergötland är ett län med en stor landsbygd. Vi tror därför inte på att beskatta avstånd eller skuldbelägga den som saknar reella alternativ till bilen eller lastbilen. Där kollektivtrafik och cykel passer bra som alternativ gör vi gärna investeringar för att underlätta vardagen.

Stad och land är beroende av varandra. Många som bor på landsbygden arbetar eller studerar i städer, samtidigt som många stadsbor arbetar på landsbygden. Det är viktigt att se orter och byar på landsbygden i ett helhetsperspektiv. Det är till exempel lätt att se på landsbygdsskolan i ett enskilt stuprör. Blir den kvar eller ska den läggas ner? Vår utgångspunkt är att det är helheten som gör att vi kan ha levande och attraktiva orter på landsbygden. Skolan, äldreomsorgen, kommunikationer, bredband, lanthandeln och kyrkan tillsammans med företag och människor på orten bildar en helhet.

Skärgården och kusten är också i huvudsak landsbygd, men med speciella förutsättningar. Vi vill se en levande skärgård som ges möjligheter att vara attraktiv för boende, näringsliv och turism. Även här gäller det att se på helheten. Den är den samma som för övrig landsbygd kompletterad med vikten av en väl fungerande skärgårdstrafik.

Landsbygden består till stora delar av jordbruksmark och skog, med ett stort antal privata ägare. Vi värnar äganderätten och inser att den som äger sin mark sköter den på bästa möjliga sätt utan onödig lagstiftning och pekpinnar. Sker det ingrepp i äganderätten från det offentliga, till exempel när man inte tillåts avverka skog, ska ägaren ha rätt till skälig ersättning.

Därför:

- Säger vi nej till kilometerskatt på transporter eftersom den blir en skatt på avstånd, som drabbar landsbygden hårdast.
- Vill vi agera utifrån ett helhetsperspektiv på samhällsservice i byar och orter när vi fattar beslut.
- Ser vi att skärgården och kusten med dess speciella förutsättningar behöver ges möjligheter att vara attraktiv för boende, näringsliv och turism.

Civilsamhället

Ett starkt samhälle byggs framförallt på människors engagemang. Civilsamhället och föreningslivet är enormt viktiga delar i människors vardag, från knattfotbollslaget till bygdeföreningen. När vi har ställts inför stora utmaningar med flyktingmottagandet är idrottslivet de som kanske lyckats bäst i sitt arbete med att integrera ungdomar.

Föreningslivet betyder också ofta mycket i den mindre orten eller i stadsdelen. Att stödja föreningslivet är därför att bidra till sammanhållningen på orten och en meningsfull fritid för många. Särskilt angeläget för oss är satsningar som stärker hälsan hos ungdomar. Redan tidigare har vi lagt förslag om att öka den fysiska aktiviteten i skolan, men vi vill också stödja ett ökat samarbete mellan skolan och föreningslivet. På så sätt kan vi nå fler ungdomar med ett föreningsengagemang.

Ett växande problem i samhället är också ofrivillig ensamhet. Här spelar möjligheten till engagemang i en förening en stor roll för att motverka det, samtidigt som många föreningar också arbetar med uppsökande verksamhet för att skänka extra värme och omtanke till den som behöver. Vi vill hitta formerna för att bättre stödja den typen av engagemang.

Vi vill arbeta för:

- Att stärka samarbetet mellan civilsamhället, både föreningslivet och andra aktörer.
- Att bidra till att öka samarbetet mellan skolan och föreningslivet så att fler ungdomar kan ges en aktiv och meningsfull fritid.
- Att stödja engagemang som tar sikte på att minska ofrivillig ensamhet.

Delaktighet och tillgänglighet

Digitala tjänster skapar fantastiska möjligheter för människor och företag. Samtidigt finns det också en risk att ojämn tillgång till e-tjänster och fiberinfrastruktur skapar ojämlikhet och känslan av bristande delaktighet i samhället.

Moderaterna eftersträvar en utbyggnad av e-tjänster inom regionen och i länets kommuner. Här har Sverige halkat efter flera av sina grannländer. Det kräver investeringar i fiber, men också förändrade arbetssätt som tydligare utgår från medborgarnas perspektiv. Vi vill se en utbyggnad av bredbandsinfrastruktur i hela Östergötland. Vi anser att digital utveckling för alla också är en demokratifråga.

Vi vill arbeta för:

- Satsningar på ökad digitalisering av offentliga verksamheter och fler e-tjänster för medborgare och företag.
- Att stärka delaktigheten och servicenivån genom ett helt utbyggt bredband i Östergötland.

Ett miljömässigt
hållbart Östergötland

Hållbarhet handlar om att sträva efter balans mellan miljöhänsyn, ekonomi och sociala frågor. Genom att visa att vi kan kombinera tillväxt, företagande och miljöhänsyn kan vi vara ett föredöme för andra och samtidigt stärka vår konkurrenskraft. Satsningar på att säkra samhället för exempelvis mer extrema väderförhållanden innebär också att vi bygger en mer robust samhällsstruktur med en bättre beredskap. Det är i sig viktigt med den oroliga omvärld vi kan se i dag.

Vi moderater möter framtidens utmaningar med en tro på människan och dess förmåga till tekniska framsteg. Östergötland har alla förutsättningar att vara ledande inom miljö- och klimatarbetet. Vi har ett starkt näringsliv inom miljöteknik. Vi är en resursstark region med stor livsmedelsproduktion och mycket skog. Vi har ledande forskning vid universitetet och genom åren har politiken gjort framsynta investeringar i klimatsmarta lösningar och infrastruktur.

Vi vill arbeta för:

- Att i våra beslut eftersträva en minskad påverkan på miljö- och klimat samt en ökad robusthet i vår samhällsstruktur och infrastruktur.
- Fortsätta satsningar på innovationssystemet inom miljöteknik och gröna näringarna.

